

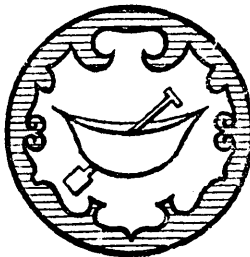
DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna od godz. 9 - 12 wp.
Redakcja od godz. 2-3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 600.—
Miesięcznie . " 200.—

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 30.—Przed tekstem Mk. 100.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobnie 10 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 100.—

Cena egzemplarza 50 Marek

№ 25. (141.)

Łódź, wtorek 20 czerwca 1922 r.

Rok IV.

Problem mieszkaniowy w Anglii.

Niedawno poruszaliśmy tu na tem miejscu problem mieszkaniowy u nas, a ponieważ do rozwiązania i oceny wszelakich zagadnień gospodarczych zwykliśmy chętnie powoływać się na wzory zagraniczne, to nie od rzeczy będzie się dowiedzieć, jakie powstały stosunki gospodarcze pod wpływem wojny i w okresie powojennym w obcych krajach, posiadających już dawną, wypróbowaną strukturę gospodarzą i jakimi środkami walczyły tam przeciwko nacierającym trudności i niebezpieczeństwom w zakresie mieszkaniowym. Obecne wzory muszą nas interesować z konieczności już choćby dlatego, że nie posiadamy własnej literatury o budowie miast, ani o tym całym splocie spornych zagadnień w przedmiocie zreformowania mieszkań, jakie od szeregu lat zaprzatają umysły ekonomistów, prawników, higienistów i techników na zachodzie Europy.

Jeśli zostawimy na uboczu sprawę zewnętrznego wyglądu domów mieszkalnych, abstrahując od formalnej strony, to widzimy, że w Anglii przed wojną pod względem ilościowym istniały takie same smutne warunki, jak i u nas. W przemyśle budowlanym panowała prawie wszechwładnie przedsiębiorczość prywatna, która budowała w celach spekulacyjnych nawet domy robotnicze. Ponieważ prywatny kapitał dawał dla wielu powodów pierwszeństwo budowli większych lokali, to też coraz groźniej dawał się z biegiem czasu odczuwać brak małych mieszkań, co przedewszystkiem odbijało się dokliwie na rodzinach robotniczych. Możemy bez przesady powiedzieć na podstawie zebranej statystyki, że dziesiąta część ludności mieszkała w przeludnionych lub zagrożonych zawaleniem się niehigienicznych domach.

Nie to tej smutnej sytuacji nie poprawiło, że w niektórych dzielnicach miasta przybywało bogatych mieszkań aż do nadmiaru, że takich mieszkań przed wojną nawet zbywało. Złe stosunki mieszkaniowe, jakie zastał wybuch wojny, jeszcze znacznie się pogorszyły wskutek samych działań wojennych.

Powstały te same zjawiska, co wszędzie: powołania wojskowe, odpływ wykwalifikowanych robotników budowlanych, zupełne wstrzymanie odpływu młodych sił robotniczych, dla których jedyną szkołą jest budowla, a

tej budowli nie było, powstanie nowego przemysłu wojennego oraz bardziej intratnego nowego handlu ulicznego, które młode siły robotnicze bardziej nęciły, niż zawód budowlany. Szeregi robotników budowlanych, stanowiąc, wyrażając się językiem wojskowym, najlepszy, bo najzdrowszy „materjał wojenny” przeczodziły się w sposób najbardziej przeraźliwy. Brak mieszkań robotniczych czynił takie postępy, że trzeba było jaknajpośpieszniej przystąpić do wystawiania prowizorycznych baraków mieszkalnych zwłaszcza w ośrodkach przemysłowych.

Ażeby gwałtownie wzrastające zapotrzebowanie również gwałtownie zaspakając, zdecydowały się właściwe władze państwowe prowadzić budowę we własnej imprezie, lub też przynajmniej rach budowlany, podjęty przez wielkich przedsiębiorców, lub przez zarządy miejskie, finansowo wspierać. Poza tem władze państwowe pokrywały różnicę, jakie wskutek zwyżki stopy procentowej oraz kosztów budowlanych mogłyby w nowowbudowanych domach wpłynąć na wzrost czynszu mieszkaniowego. Popyt powojenny na mieszkania spowodował z nadzwyczajną szybkością powstanie zupełnie nowych miast i osad; z otrzymanych sprawozdań wynika, że nie chodzi tu już o jakieś prowizoryczne budowle lub miasta, lecz o trwałe, artystycznie wykonane miasta — ogrody podług wzorów, planowanych przez Angielskie Towarzystwo budowy miast — ogrodów (Town Planning Association.)

Finansową politykę budowlaną stosowano w tej formie, że fundusze dostarczano przede wszystkim z bieżących podatków, pozatem podejmowało państwo i gminy pożyczki mieszkaniowe. Państwo wypożyczało pieniądze przedsiębiorcom i miastom do wysokości 80% kosztorysu i oprócz tego pokrywało różnicę między właściwym komornem, obliczonym na podstawie przedwojennej kalkulacji a czynszem, wypadającym z istotnych kosztów budowli. Pomimo tak energicznej polityki osadniczej dawał się we znaki wciąż jeszcze znaczny brak mieszkań. Zapewniają według wiarogodnej i źródłowej statystyki, przeprowadzonej umyślnie w tym celu w roku 1919, że w Anglii wyrażał się wówczas niedobór w cyfrze $\frac{1}{2}$ miliona mieszkań.

Anglja znalazła się w sytuacji podobnej do naszej. Czynsz mieszkaniowy w starych domach był ustawowo utrzymywany w ramach przedwojennych, dopuszczając, gorzej niż u nas, do powyżek nie więcej, jak 30%. Dla ożywienia jednak rach budowlanego trzeba było wynaleźć sposób wyrównania między kosztami starych i nowych budowli. Niedostateczna rentowność prywatnego kapitału budowlanego zmieniła odrazu w sposób stanowczy całą orientację gospodarczą. Wielkie zadania polityki mieszkaniowej spadły na samorządy oraz na kooperatywy i stowarzyszenia społeczne.

Taki rozwój spraw doprowadził już w końcu 1919 roku parlament do wydania ustawy w przedmiocie budowy mieszkań. Na mocy tej ustawy przeniesiono całą troskę o potrzeby mieszkań na miasta, zaś państwo przyjęło na siebie obowiązek pokrywania różnicy między czynszem mieszkaniowym w nowych, a starych budynkach. Poza tem otrzymują także kooperatywy i stowarzyszenia użyteczności publicznej (Public Utility Societies) państwowe zapomogi na wystawienie domów mieszkalnych. Na mocy uzupełniającej ustawy z roku 1920 mogą również osoby prywatne otrzymać zapomogi w wysokości 260 funtów sterlingów (około $4\frac{1}{2}$ miliona marek polskich), o ile ich zamierzenia budowlane odpowiadają pewnym warunkom i o ile subwencjonowane przez państwo budowle zostaną wykonane

w przeciągu określonego czasu, licząc od dnia ogłoszenia ustawy. Do połowy 1921 roku uzyskało subwencję państwową na podstawie tej ustawy około 40,000 prywatnych budowli.

Rozamie się samo przez się, że właściwe władze zastrzegły sobie kontrolę nad subwencjonowanymi przez państwo domami. Ustanowiono rozmaite typy domów o formie zasadniczej jednorodzinnej, składającego się z 4 pokoiów, kuchni, kąpielowego pokoju oraz różnych pobocznych ubikacji. Dla zadośćuczynienia wymaganiom budowy miast—ogrodów postanowiono, że na jednym akrze (0,4 hektary) ziemi wolno w peryferjach miejskich wystawić 12, a w peryferjach wiejskich tylko 8 domów mieszkalnych i że wybór i cena gruntu wymagają zatwierdzenia władz.

W Anglii tak samo, jak u nas, dał się po wojnie odczuć brak wykwalifikowanych robotników budowlanych; brakowi temu starano się wszelkimi środkami zaradzić, i tam również podniesione koszty utrzymania wywołały znaczną wyżkę robocizny. W przemyśle budowlanym wystąpiły tam też znane u nas zjawiska; ceny na materiały budowlane srabowano ponad gospodarczo asprawiedliwioną miarę. Następstwem takich prywatno-kapitalistycznych wybrków było powstawanie za poparciem rządu t. zw. zrzeseń budowlanych, które z wyłączeniem pierwiastków prywatnej spekulacji wykonywały zamówienia na budowę mieszkań, i w ten sposób konkurując z prywatnymi przedsiębiorcami, sprowadziły znaczne obniżenie kosztów budowlanych.

Walcząc ze wzrastającym głodem mieszkaniowym zabroniono rozbioru zamieszkałych domów i przy finansowem poparciu państwa nakazano przebudowywać i nadbudowywać wszystkie domy, które do tego się nadawały.

Ważną kwestją jest utrzymanie starych domów, których wskutek niskiego czynszu i wysokiej robocizny sam właściciel nie był w stanie konserwować. Pod tym względem istnieje wybitna różnica między domami angielskimi, a naszymi: w Anglii są przeważnie małe, jednorodzinne domy, wskutek czego lokator posiada większe zainteresowanie w konserwowaniu swojego domostwa, wreszcie przyznać trzeba, że wyższa kultura poszczególnego anglika, rozmiłowanego w porządku i czystości, wydała dodatnie rezultaty w znaczeniu gospodarczem.

Głód mieszkaniowy i przeludnienie panowały, jak to na wstępie powiedzieliśmy, już przed wojną, a gdyby nie energiczne środki zapobiegawcze władz, to stan ten po wojnie przybrał by znacznie groźniejsze rozmiary, niż u nas. Dla energiczniejszej walki ze zmorą spekulacyjną w dziedzinie mieszkań utworzył rząd dwanaście okręgów administracyjnych z komisarzem mieszkaniowym na czele, przy ministerstwie zdrowia (Ministry of Health) ustanowiono Radę Mieszkaniową z wieloma podkomisjami, a do komisarzy okręgowych przydzielono najrozmaitszego rodzaju rzeczoznawców. W Radach uczestniczyły również kobiety, które szczególnie w sprawach mieszkaniowych posiadają z natury swego powołania nader bogate i owoce pole do pracy społecznej.

Nie więc dziwnego, że przy takiej o szeroki program państwowy opartej pracy opanowano groźną mizery mieszkaniową, że ochrona lokatorów w połączeniu z wszechstronną działalnością w kierunku zachowania starych i wzniesienia nowych budynków okazała się bardzo pożyteczną. O mieszkanie jest wprawdzie wciąż jeszcze trudno, ale w każdym razie, dzięki władzom państwowym zażegnano straszną katastrofę, na którą w razie takiej beczynności, jak u nas, niechybnie się zanosilo.

W Anglii, jak widzimy, nie zwalczano ustawy o ochronie lokatorów dla wyrównania rzekomej krzywdy niezłej sfery kamieniczników. tam problem mieszkaniowy ujęto w całości ze wszystkimi komplikacjami, mając na widoku przede wszystkim interes całego społeczeństwa, pociągając do ofiarnej pracy wszystkich, którzy ekonomicznie w rozwoju sprawy są zainteresowanymi.

Przedewszystkiem rząd i parlament, zabezpieczając sobie spokój zapomocą ochrony lokatorów, zaprzęgił do współpracy organizacje samorządowe, związki robotnicze, instytucje społeczne, wreszcie osoby prywatne, strzegące interesu własnego dla pożytku ogółu. Nad złagodzeniem lub całkowitem zniesieniem ochrony lokatorów nikt się nie zastanawiał, gdyż uważana była, jako niezbędny środek zapobiegawczy, który traci sam przez się na swem ostrzu, skoro tylko jego przyczyna została złagodzona lub usunięta.

Powołując się tak chętnie na wzory angielskie, warto byłoby narzeczcie naśladować także czyny angielskie.

„Trybuna“.

Dział sprawozdawczy.

Z obrad Rady Miejskiej.

Protokół

16 (IV sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 13 czerwca 1922 r.

Komplet radnych 56. Komplet członków Magistratu 10. Obecnych radnych 36. Obecnych członków Magistratu 9.

Posiedzenie otworzył o godz. 8 min. 45 wiecz. zastępca przewodniczącego R. M., r. dr. J. Rosenblatt, w obecności quorum (45 członków), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego rr. sekretarzy W. Adamskiego i F. Wójciaka, oraz sekretarza Prezydium p. P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych: Bińkowskiej, Gicigiera, Jaśniewicza, Kozaneckiej, Kłuszyńskiej i Rzewskiego, usprawiedliwiających nieobecność swą na dzisiejszem posiedzeniu.

2. Uchwały Magistratu:

a) № 545 z dn. 19 maja 1922 r.:

„Przyjęto do wiadomości rezygnację p. wiceprezydenta R. Stupnickiego ze stanowiska przewodniczącego Wydziału Statystycznego i postanowiono na stanowisko to powołać z dniem 1 czerwca 1922 r., p. E. Joela, ławnika-przewodniczącego Wydziału Zdrowotn. Publicznej“.

b) № 533 z dnia 17 maja 1922 r.:

„Na wniosek ustny p. W. Badziana, ławnika i przewodniczącego Wydziału Finansowo-Rachunkowego, uchwalono zwrócić się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu (za pośrednictwem Województwa Łódzkiego) z prośbą o przedłużenie mocy obowiązującej uchwały Rady Miejskiej m. Łodzi № B. III z dnia 8 marca 1921 roku w sprawie wprowadzenia 12% podatku od elektryczności, dostarczonej do celów ruchu, i od gazu, używanego nie do oświetlenia aż do czasu expiracji wzgl. rozwiązania terażniejszej umowy koncesyjnej, zawartej przez Magistrat m. Łodzi z Łódzkim Oddziałem Towarzystwa Elektrycznego Oświetlenia z 1886 roku“.

3) Komunikaty Magistratu w sprawie:

a) powołania do Rady Pogotowia Opiekunczego rr. St. Rapalskiego, F. Wójciaka i ob. Herszberga (w zw. z uchwałą R. M. z dn. 18 maja r. b);

b) kaucyj wzgl. zaliczek, pobieranych przez Gazownię i Elektrownię Miejską (w zw. z uchwałą R. M. z dn. 6 grudnia 1921 r);

c) przejęcia pod względem wychowawczym:

1. Ochrony Bałuckiej przy ul. Franciszkańskiej № 85,

- 2) Ochrony IV im. Ks. Karola Szmidla przy ul. Miłsza № 43,

3. Schroniska dla dzieci wyzn. mołżeszowego, Smugowa № 4.

- 4) Odezwę Magistratu № O.1240/22-I z dnia 3 czerwca 1922 r., treści następującej:

„Przesyłając odpis uchwały Magistratu m. Łodzi № 494 z dnia 16 maja r. b., komunikujemy, że projektowane przez Radę Miejską oczyszczanie miasta w szerszym zakresie nie może być narazie uskutecznione, a to z tej przyczyny, że obecnie Magistrat nie posiada ani dostatecznej ilości koni, ani odpowiedniego pomieszczenia dla taboru asenizacyjnego. Kupno zaś kilku par koni, wybudowanie stajni dla nich, szop dla taboru oraz powiększenie personelu Oddziału Oczyszczania Miasta, pociągnęłoby za sobą kilkudziesięciomiljonowe wydatki, któreby zbyt obciążły i tak już krytyczny stan finansów miejskich”.

5) Odezwę Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, Wydz. Sam., L. SM. 1278/I-1 z dn. 12 maja 1922 r., treści następującej:

„Zawiadamiam, że w myśl ustawy z 30/3 1922 r. ogłoszonej w № 28 Dz. U. R. P. z dn. 24/4 1922 r. poz. 225 sejmiki i wydziały powiatowe, rady miejskie i magistraty, oraz rady gminne i zarządy gminne, których okres wyborczy już upłynął lub upływa, winny sprawować swe czynności do czasu objęcia urzędowania przez nowe organy, wybrane w ich miejsce na zasadzie ordynacji wyborczych, jakie uchwalili Sejm Ustawodawczy;

6) Odezwy Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w sprawie:

a) sekcji zwłok, b) przyznawania zał czek miastom na poczet dodatku do państwowego podatku przemysłowego, c) interpretacji statutu — Kas gmin. Pożyczkowo - Oszczędnościowych, d) niedopuszczalności pobierania opłat gminnych za doręczanie pocztowych przekazów pieniężnych, e) instrukcji rachunkowej, f) nakazów płatniczych na podatki komunalne, g) załączników internatom seminarjów naucz. ze strony sejmików, h) pomocy ze strony miast oraz powiatowych związków komunalnych w państwowej akcji pomocy repatriantom.

7) Zaproszenie Biskupa Łódzkiego do wzięcia udziału w uroczystościach z okazji święta Bożego Ciała.

8) Odpowiedzi Magistratu na krótkie za-pytania (w myśl p. 5, § 14 R. O.)

a) rr. Praszkiера, Hilszera, Kotkowskiego, Helmana i Pogonowskiego w sprawie wydalenia inż. Szenfelda (p. post. w tejże sprawie);

b) r. Rapalskiego w sprawie wiadomości, podanej w Głosie Polskim o nadmiernych jakoby cenach płaconych przez Magistrat za karmień polny.

Wybrano:

Do Miejscowego Komitetu Pomocy Jeńcom i Uchodźcom powracającym z Rosji (w zw. z wł. post. R. M. z dnia 18 maja r. b.)

rr. C. Borysławskiego, A. Łęckiego, J. Pogonowskiego. (przez aklamację).

Uchwalono:

I. W sprawie wydalenia inż. Szenfelda:

Przekazać sprawę Komisji do Spraw Ogólnych celem wysłuchania właściwych wyjaśnień ze strony Magistratu.

II. W sprawie umowy o oddanie w dzierżawę gruntu miejskiego pod budowę i użytkowanie bocznicy kolejowej do huty szklanej „Geha“ Szotland i Birnbaum w Łodzi:

Przekazać sprawę raz jeszcze Komisjom Skarbowej i do Spraw Ogólnych z poleceniem zdania sprawy na najbliższym posiedzeniu Rady.

III. W sprawie budowy gmachów szkolnych:

Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 603 z dnia 9-go czerwca 1922 roku, postanawia:

1. przystąpić do budowy kosztem około mk. 800.000.000.— 6 gmachów szkolnych na placach miejskich: № 89 przy ul. Nowo Marysińskiej i Krzywej Drodze, № 107 przy ul. Marysińskiej i Kielma, № 40 przy ulicy Konstantynowskiej № 27, № 12 przy ul. Cegielnianej № 58, № 11 przy ul. Targowej № 22/24 i № 10 przy ulicy Drewnowskiej № 88;

2. powierzyć Wydziałowi Budownictwa opracowanie odnośnych planów i szczegółowych kosztorysów budowy projektowanych gmachów szkolnych;

3. pokryć z funduszków miejskich 50 proc. kosztów budowy projektowanych gmachów;

4. zwrócić się do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za pośrednictwem Inspektoratu Szkolnego Okręgu m. Łodzi z

prośbą o przyznanie ze Skarbu Państwa Gminie Miejskiej Łódź:

a) zasilku w wysokości 50 proc. kosztów budowy projektowanych gmachów szkolnych:

t. j. w roku administracyjnym 1922 kwoty mk. 206 milionów,

w roku administracyjnym 1923 kwoty mk. 194 milionów, oraz

b) długoterminowej pożyczki na ten cel w wysokości mk. 200,000,000 (art. 10 Ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych z dn. 17 lutego 1922 roku);

5. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

IV. W sprawie mnożnika oraz zmiany ustępu ostatniego § 1 dz. III Przepisów o uposażeniu pracowników miejskich m. Łodzi:

Rada Miejska, przychylając się do uchwał Magistratu № 448 p, 1 z dn. 25 kwietnia r. b. oraz № 552 z dnia 19 maja r. b., postanawia:

1. zatwierdzić od dn. 1 kwietnia 1922 r. mnożnik w wysokości 2437 punktów;

2. nadać ostatniemu ustępowi § 1 dz. III „Przepisów o uposażeniu pracowników miejskich m. Łodzi” następujące brzmienie:

„W razie wzrostu lub zmniejszenia się drożyzny Rada Miejska na wniosek Magistratu może zmienić mnożnik przez powiększenie lub zmniejszenie go”.

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

V. W sprawie przyznania kredytu na zakup wapna dla najuboższej ludności miasta na doprowadzenie swych mieszkań do porządku:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 317 z dn. 31 marca 1922 r., postanawia:

1. upoważnić Wydział Budownictwa do zakupu 5000 kg. wapna w celu rozdania go za pośrednictwem Miejskiej Izby Odkazującej oraz Od-

działu Sanitarnego Wydziału Zdrowotności Publicznej najuboższej ludności miasta na doprowadzenie swych mieszkań do porządku;

2. w wypadkach, gdy zajdzie tego potrzeba, dokonywać odświeżenia mieszkania na rachunek Magistratu;

3. przyznać na ten cel Wydziałowi Zdrowotności Publicznej kredyt w kwocie mk. 200,000.—;

4. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

VI. W sprawie przyznania kredytu na zakup różnych nasion, drzew i krzewów na potrzeby Odaz. Plantacyj Miejskich:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 347 z dn. 4 kwietnia 1922 r., postanawia:

1. zakupić na potrzeby Oddziału Plantacyj Miejskich w Zakładzie Ogrodniczym Leona Kołaczkowskiego w Łodzi różnych nasion, drzew i krzewów za ogólną sumę marek 1,200,000.—,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

VII. W sprawie przyznania kredytu na budowę studni na posesji cegielni miejskiej na St. Rokiciu:

A. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 421 z dnia 21 kwietnia 1922 r., postanawia:

1. powierzyć przedsiębiorcy J. Hoffmanowi w miejscu budowę studni na posesji cegielni miejskiej na Starem Rokiciu kosztem około mk. 940,000.—,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

B. Zważywszy, iż część powyższego terenu jest przeznaczona pod budowę gmachu szkolnego, Rada Miejska wyraża życzenie, aby miejsce pod studnią było wybrane w ten sposób, żeby w przyszłości można było wykorzystać ją dla potrzeb szkoły.

VIII. W sprawie udzielenia kredytu na nabycie bielizny pościel-

wej na potrzeby Miejskiego Domu Przedpółogowego (Boczna 5):

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 411 z dn. 21 kwietnia 1922 r., postanawia:

1. nabyć na potrzeby Miejskiego Domu Przedpółogowego bieliznę pościelową za ogólną sumę około mk. 600.000.—,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

IX. W sprawie udzielenia kredytu na nabycie surówki na bieliznę dla chorych, leczących się w szpitalach miejskich:

Ze względu na dający się odczuwać brak bielizny w szpitalach miejskich i przewidując już w najbliższej przyszłości wzrost cen na materiały bieliźniane, Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 397 z dnia 21 kwietnia 1922 r., wzywa go do jaknajspieszniejszego poczynienia właściwych zakupów, zezwalając jednocześnie na wydatkowanie całkowitej kwoty, preliminowanej na ten cel na r/adm. 1922.

X. W sprawie przyznania kredytu na zakup przezroczy do odczytów o walce z chorobami wenerycznymi oraz i o alkoholizmie:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 407 z dnia 21 kwietnia 1922 r., postanawia:

1. wyasygnować z funduszków miejskich kwotę mk. 100.000.— na zakup przezroczy do odczytów o walce z chorobami wenerycznymi oraz o alkoholizmie,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XI. W sprawie przyznania kredytu na budowę studni na posesji miejskiej przy ul. Rokocińskiej Nr. 4.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 416 z dnia 21. kwietnia 1922 r., postanawia:

1. powierzyć przedsiębiorcy J. Hofmanowi w miejscu budowę studni na posesji miejskiej przy ul. Rokociń-

skiej Nr. 4 kosztem około mk. 1.578.000.—.

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XII. W sprawie przyznania kredytu w kwocie mk. 3.000 000.— na nabycie łóżek żelaznych na potrzeby szpitali miejskich:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 433 z dnia 25. kwietnia 1922 r., postanawia:

1. nabyć na potrzeby szpitali miejskich kosztem około mk. 3.000.000.— 90 łóżek żelaznych,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XIII. W sprawie przyznania kredytu na zakup 50 leżaków dla chorych lekko-gruźliczych w szpitalu miejskim w Chojnach:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 507 z dnia 16. maja 1922 r., postanawia:

1. udzielić Magistratowi kredyt w wysokości mk. 2.000.000.— na zakup wspólnie z Wydziałem Gospodarczym 50 leżaków na potrzeby chorych lekko-gruźliczych, leczących się w szpitalu miejskim w Chojnach,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

IVX. W sprawie przyznania kredytu na kupno stołu operacyjnego dla miejskiego szpitala chirurgicznego przy ul. Drewnowskiej Nr. 75:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 506 z dnia 16. maja 1922 r., postanawia:

1. udzielić Magistratowi kredyt w wysokości mk. 1.500.000.— na zakup stołu operacyjnego na potrzeby szpitala dla chorych chirurgicznych przy ul. Drewnowskiej Nr. 75.

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XV. W sprawie podwyższenia opłat za sekcje:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 398 z dnia 21. kwietnia 1922 r., postanawia:

1. ustalić, poczynając od dnia 1 kwietnia 1922 roku, następujące opłaty za dokonywanie sekcji na trupach, dostarczanych do Prosektorjum Miejskiego przez władze sądowo-policyjne oraz prywatne szpitale miejscowe:

- c) za sekcję sądową mk. 6.000.—
- b) „ „ kliniczną „ 3.000.—
- c) „ rozbiór histopatologiczny „ 1.500.—

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XVI. W sprawie pobierania odsetek w wysokości 6 proc. w stosunku rocznym od sum niezapłaconych w terminie ustawowym za leczenie i utrzymanie chorych w szpitalach miejskich m. Łodzi:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 447 z

dnia 27. kwietnia 1922 r., postanawia:

1. pobierać, poczynając od dnia 1 maja 1922 r., od zakładów przemysłowych, urzędów gminnych i osób prywatnych 6 proc. w stosunku rocznym od sum, nie zapłaconych w terminie ustawowym za leczenie i utrzymanie chorych w szpitalach miejskich m. Łodzi.

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Z powodu zdekompletowania sali przewodniczący o godz. 10 min. 30 wiecz. zamyka posiedzenie.

Przewodniczący

(—) Dr. J. Rosenblatt.

Prowadzący protokół

(—) P. Rundo.

ZAGADNIENIA KOMUNALNE.

Rozbudowa miast.

Na zebraniu Polskiego Stronnictwa Demokratycznego w dniu 18 b. m. wygłosił dr. Adolf Gross o odbudowie miast dłuższy referat, który, ze względu na doniosłość sprawy, podajemy za „Nową Reformą” w obszerniejszem streszczeniu.

Żaź przed wojną panowały na polu mieszkaniowem stosunki anormalne a podczas wojny ruch budowlany zupełnie ustał. Nie dziwnego, że obecnie stosunki mieszkaniowe są wprost rozpaczliwe. W roku 1910 uchwalili parlament austriacki ustawę o funduszu mieszkaniowym z iniejałowy poselskiej. Ustawa austriacka przewidywała poręke państwa do kwoty 200 milionów koron. Gotówką państwo miało wpłacić pierwotnie 25 milionów koron, kwota ta została później kilkakrotnie podwyższoną.

W Polsce utworzono fundusz mieszkaniowy na wzór austriackiego, jednakże akcja tego funduszu na zasadzie ustawy z roku 1919 ograniczyła się dotąd do udzielania pożyczek w łącznej sumie kilkanaście milionów marek.

Sprawa mieszkaniowa wymagała jednak ingerencji państwa, bo stosunki pogarszały się z dnia na dzień. Powstały tedy różne projekty. I tak Związek miast z końcem roku 1920 wznosił projekt ustawy o utworzeniu komitetów rozbudowy, które miały być urzędem miejskim, miały się zajmować budową mieszkań, a fundusze miały być w ten sposób uzyskane, że gminy miały wydawać obligacje. W projekcie w sposób zupełnie nieokreślony podano, że mają być udzielane jednorazowe pożyczki warunko-

wo zwrotne, a w pewnym okresie bezprocentowe — w obligacjach gminnych bądź przez czasowe, bądź stałe zapomogi doroczne na pokrycie niedoboru. Obligacje miały gwarancję gminy i rządu. Na pokrycie niedoboru miał rząd udzielać zapomogi w wysokości $\frac{1}{3}$, a $\frac{2}{3}$ miała pokrywać gmina. W domach, wybudowanych z pomocą Komiteta rozbudowy, miała obowiązywać ochrona lokatorów i czynsze tak jak w starych domach. Dla innych domów projekt ustawy nie przewidywał zupełnie żadnych ulg.

Według motywów, projekt ten opierał się na rezolucjach kongresu rozbudowy miast, odbytego w czerwcu 1920 r. w Londynie przy współdziałaniu przedstawicieli państwa polskiego. Projekt przewiduje także w pewnych wypadkach wyłączenie wedle ogólnych zasad ustawowych.

W marcu 1921 r. odbył się w Krakowie zjazd Związku miast małopolskich i Śląska Cieszyńskiego. Na zjeździe tym poddano projekt Związku miast ostrej krytyce. Zjazd uchwalił wówczas wedle wniosku referenta, d-ra Grossa, zupełnie odmienne zasady pomocy dla budowy mieszkań, mianowicie nie wdając się daleko w idące, zupełnie niejasne plany projektu powyższego, domagał się przede wszystkim od państwa pomocy finansowej. Mianowicie domagał się, ażeby dla poszczególnych dzielnic była akcja pomocy kredytowej ześrodkowana w instytucjach państwowych, do tego powołanych. A więc w naszej dzielnicy małopolskiej w Zakładzie kreretywym miast małopolskich, który już jest uprawniony do wydawania obligacyj mieszkaniowych na zasadzie poręki funduszu mieszkaniowego. Otóż dla ułatwienia wydawania tych obligacyj, Zjazd domagał się, ażeby państwo udzieliło bezpośrednio poręki dla tych obligacyj, bez formalności, przepisanych dla funduszu mieszkaniowego, dalej ażeby pożyczki z poręką państwową, mogły być udzielane nie tylko gminom i instytucjom użyteczności publicznej, ale także prywatnym (co według ustawy o funduszu mieszkaniowym, dotąd jest niedopuszczalne). Pożyczki miały być udzielane na warunkach algorych. Różnicę kursu miał pokrywać rząd, obligacjom miało być przyznane prawo lombardu na warunkach pożyczki Odrodzenia, to jest do 80% wartości nominalnej na $5\frac{1}{2}\%$. Rząd miał nadto udzielać odpowiednich zaliczek gotówkowych instytucjom dotyczącym, ażeby mogły całą akcję prowadzić bez przeszkód.

Ponadto przewiduje wniosek powyższy prawo wyłączenia placów niezabudowanych na rzecz gminy lub za jej zgodą na rzecz instytucji użyteczności publicznej. W tym względzie została wprowadzona ta nowość, że wyłączenie w granicach gminy w sprawach mieszkaniowych należy do sądów, a nie do władz administracyjnych i sądy równocześnie oznaczają wysokość ceny wyłączenia w postępowaniu szybkim, niespornem. Wniosek referenta przewidywał uwolnienie od stempli i podatków. Wnioski d-ra Grossa zostały przez Zjazd jednomyślnie uchwalone. Niedługo potem odbył się Zjazd ogólny wszystkich miast Polski w Poznaniu. Tam znowa uchwalono projekt Związku miast, wniesiony do Sejmu, lecz nie zajęto zupełnie stanowiska, wobec uchwały Zjazdu krakowskiego.

Projekt Związku miast uchwalony przez komisję sejmową, nie mógł się doczekać załatwienia przez Sejm, prosta z tej przyczyny, że był on nierealny i wprost niezrozumiały. Sejm przekazał projekt napowrót komisji skarbowo-budżetowej wspólnie z miejską i obie te komisje wyznaczyły referentem posła Federowicza.

Ponieważ ustawa o rozbudowie miast wymagała w każdym razie ofiar ze strony skarbu państwa, odbyła się konferencja w ministerstwie skarbu, w której obok kierownika wydziału kredytowego, wzięli udział za-

stępcy instytucji Zakładu kredytowego miast małopolskich, Banku budowlanego, Banku komunalnego w Warszawie, tudzież były prezydent Warszawy, p. Drzewiecki. Konferencja przyjęła za podstawę wnioski d-ra Grossa, który reprezentował zasady pierwszego projektu Związku miast. Zasady pokrywały się zupełnie z zasadami, wyrażonemi w uchwale krakowskiego Zjazdu z marca 1921 r. Sprawa ta miała być jeszcze przedłożoną ministrowi skarbu.

Po bardzo wyczerpującej dyskusji w subkomitecie sejmowym, w której brali udział jako eksperci, wiceprezydent Wieglus i dr. Gross, dalej prezydent Drzewiecki, radny warszawski Teplitz, członkowie rządu, referent Federowicz i inni posłowie, wreszcie zdecydowano się wydelegować do ministra skarbu komisję, któraby z nim się porozumiała co do szczegółów projektu i zasięgnęła jego decyzji.

U ministra skarbu odbyła się później narada, w której brali udział ze strony Komisji dr. Gross, posłowie Federowicz i Diamand.— Na tej naradzie wreszcie przyjęto zasady, podane przez d-ra Grossa i p. ministra ze szczególną życzliwością odnosił się do ustawy ze względu na jej wielką doniosłość gospogareczą.

W subkomitecie dalszą dyskusję wywołała następnie sprawa wywłaszczenia przez sądy. Dotąd o wywłaszczenia orzekały władze administracyjne. Zastępca ministra sprawiedliwości też pod tym względem czynił zastrzeżenia, taksamo zastępcy innych ministerstw. Ale ostatecznie pozostano przy projekcie referenta subkomisji, utrzymującym właściwość sądu.

Co do samej ustawy, to projekt jej przewiduje utworzenie komitetów rozbudowy miast w każdym mieście. Komitet jest urzędem miejskim podległym magistratowi. Dla Małopolski jednak Komitet ten będzie zwyczajną Komisją, wyłonioną z Rady miejskiej, do której mogą należeć także członkowie z poza Rady, skład tej komisji i zakres działania oznaczy Rada miejska. O ileby gmina budowała dla siebie mieszkania, to Komitet będzie się budową zajmował. Może on także domy, postawione przez gminę, odstępować władzom rządowym, instytucjom mieszkaniowym i społecznym.

Banki i instytucje finansowe, względnie ich oddziały, przedsiębiorstwa do zabaw, oraz kinoteatry, które powstały, względnie rozpoczęły swą działalność po 1 stycznia 1918 r., będą zobowiązane do 2 lat rozpocząć a w przeciągu dalszych dwóch lat wykończyć budowę co najmniej jednego domu mieszkalnego, w takich rozmiarach w jakich zajmują pomieszczenia w danej miejscowości. O ile tego nie uczynią, to zarząd miasta będzie miał prawo podwyższyć im opłatę komornianą do stakroćnej wysokości.

Wywłaszczenie jest urządzone na zasadach już wywłaszczonych. Prawo do żądania wywłaszczenia ma tylko gmina, wywłaszczone mogą być grunta i budynki, ostatecznie o ile nie są dokończone i budowa jest wstrzymana przez właściciela, albo też grożą zawaleniem. Właścicielowi musi być pozostawiany czas do zabudowania gruntów, względnie wykończenia budynków, lub ich przerobienia i dopiero po bezskutecznym upływie tego terminu, można przystąpić do wywłaszczenia. Wywłaszczony otrzymuje wynagrodzenie według obowiązujących ustaw cywilnych. Ochrona wywłaszczonego idzie bardzo daleko, termina są dość znaczne dla niego wyznaczone, wskutek tego jedynie w wypadkach bardzo ważnych prawdopodobnie gmina będzie korzystała z tych praw.

Grunta państwowe w obrębie miasta, o ile są potrzebne na ulice i zakłady gminnej użyteczności publicznej, jako to szkoły, szpitale i t. d.; mają być bezpłatnie odstąpione gminie, inne grunta za odszkodowaniem.

Rada ministrów może granta odstępować, nie potrzebując do tego specjalnej ustawy.

Najważniejszymi są środki finansowe. Otdź państwo udziela gwarancji do 20 milionów marek, a to dla obligacyj mieszkaniowych, które będą wydawały: Bank budowlany i Zakład kredytowy miast małopolskich lub też inne instytucje, któreby rząd do tego upoważnił, dalej dla obligacyj komunalnych, które będą tylko przeznaczone na cele mieszkaniowe i będą wydawane przez Polski Bank Krajowy, Polski Bank Komunalny i Zakład kredytowy miast małopolskich, wreszcie dla obligacyj komunalnych, któreby wydawały na cele mieszkaniowe miasta: Warszawa, Łódź, Poznań, Lwów i Kraków.

Obligacje mieszkaniowe i komunalne będzie zobowiązana P. K. K. P. przyjmować w lombard do 80% wartości nominalnej na warunkach najkorzystniejszych, przepisanych dla pożyczek państwowych. Instytucje wymienione będą udzielały pożyczek amortyzacyjnych na cele mieszkaniowe, a to prywatnym 80% wartości a gminom i instytucjom użyteczności publicznej do 90% wartości nieruchomości, a to na budowę domów z małymi mieszkaniem, lub remont takich domów.— Określenie pojęcia małych mieszkań nastąpi w drodze rozporządzenia. Powszechnie uważa się za małe mieszkania, mające oprócz kuchni, przedpokoju, łazienki i t. d., powierzchnię mieszkalną najwyżej 80 metrów kwadratowych.

Instytucje powyższe będą wypłacały pożyczkę w pełnej wartości nominalnej (al pari), stopa procentowa przez pierwszych lat 20 jest obniżona dla prywatnych na 3%, dla gmin i instytucji użyteczności publicznej na 2% rocznie. Plan amortyzacji samego kapitału będzie w drodze rozporządzenia określony. Przy oszacowaniu będzie się przyjmowało rzeczywiste koszty budowy, a za granta pod budowę najwyżej 20% wartości całej nieruchomości. Pożyczki będą mogły być przez dłużnika w każdym czasie spłacone w obligacjach lub gotówką, według nominalnej wartości. Pożyczki będą uchwalane przez dotyczące instytucje, oczywiście przy współdziałaniu komisarza rządowego. — W obradach będzie uczestniczył delegat Komiteta z głosem stanowczym.

Obligacje mają papilarne bezpieczeństwo, gwarancja państwa obejmuje oprocentowanie i spłatę kapitału. Czynniki z domów powinny być tak kalkulowane, ażeby właściciel od swojego kapitału nie miał więcej, niż 2% wyższej stopy eskonta weksli P. K. K. P., a więc obecnie więcej jak 9 $\frac{1}{2}$ %. Z ważnych powodów można zezwolić na wyjątki od tej reguły. Niedobór procentowy i kapitałowy, który wynika z udzielenia powyższych pożyczek przez wypłatę (al pari) i obniżenie stopy procentowej pokryje państwo w 80%, gminy w 20%. Dla pokrycia powyższych kosztów, gmina będzie miała prawo do poboru specjalnej opłaty komornianej do wysokości 100% czynszów. Granta niezabudowane będą płaciły 1% od oszacowanej ich wartości.

Dla umożliwienia instytucjom powyższym prowadzenia akcji, w sposób poprzednio podany, będzie im państwo udzielało zaliczek bezprocentowych. Instytucje nie mogą za administrację policzyć więcej dla siebie, niż 1 proc. sumy od wydanych obligacyj. Ażeby zmniejszyć ryzyko budujących, mogą być dłużnicy, biorący pożyczkę na cele mieszkaniowe, uwolnieni od odpowiedzialności osobistej, tak, że ich odpowiedzialność będzie ograniczoną do hipoteki realności, na której dług zostaje zabezpieczony. Ustawa przewiduje dalej uwolnienie od stempli i podatku od kapitału i rent dla obligacyj mieszkaniowych i wogóle wszelkich dokumentów, zeznanych na zasadzie niniejszej ustawy, tudzież dla wpisów hipotecznych. Doty my wykończone, począwszy od 1 stycznia 1922 r. będą wolne przez lat 20

od wszelkich podatków od nieruchomości i podatku od lokali, temsamem także od podatku komornianego, dalej są wolne od wszelkich rekwizycji i nie podlegają ustawie o ochronie lokatorów. Dobudowy i nadbudowy traktuje się na równi z budową nowych domów.

Takie mniej więcej są zasady główne obecnej ustawy. Rozehodzi się o to, ażeby jeszcze pod pewnemi względami poczynić zmiany w stylizacji, dalej rozehodzi się o to, ażeby nie przyjąć rezolucji p. Sliwińskiego, według której w pierwszych 5 latach mają być pożyczki udzielane tylko w miastach wojewódzkich, albowiem jest cały szereg miast, gdzie panuje tak samo katastrofa m. eszkaniaowa, jak w miastach wojewódzkich i niema powodu, dla czego by te miasta wylączyć.

Mamy nadzieję, że poseł Federowicz, który bardzo usilnie stara się o doprowadzenie tej ustawy do skutku, poczyni w dalszym ciągu starania, ażeby jeszcze w bieżącym sezonie można było z niej korzystać. Nie wątpi się, że będzie rozwinąć także odpowiednią akcję, ażeby sobie zabezpieczyć materiały budowlane w sposób, któryby nie podrażał budowy do granic niemożliwych i instytuje, które już obecnie zajmują się sprawami budowlanymi z ramienia ministerstwa skarbu, zwłaszcza Zakład kredytowy miast małopolskich i Bank budowlany, powinny otrzymać odpowiednie kapitały dla zabezpieczenia sobie na czas materiałów i robocizny.

Kronika miejska.

— **Komunikat.** Urząd Mieszkaniowy niniejszym komunikuje, iż z roku zeszłego i bieżącego pozostała dość znaczna ilość niezaspokojonych zapotrzebowań mieszkań, zgłoszonych przez funkcjonariuszy państwowych.

Ponieważ z chwilą wprowadzenia w życie nowej Ustawy o rekwizycji, stosowane będzie nowe postępowanie rekwizycyjne, a znaczna liczba osób, reflektujących na mieszkania z różnych przyczyn po Urzędzie Mieszkaniowym nie zgłasza się, ten ostatni, celem skuteczniejszego i szybszego zaspokojenia zgłoszonych zapotrzebowań prosi urzędników państwowych, którzy wnioski swe do Urzędu zgłosili, a dotychczas mieszkania nie mają, o osobiste stawienie się w Urzędzie Mieszkaniowym w terminie do dnia 20 czerwca r. b. w godzinach urzędowych z wypełnioną kartką treści następującej:

1. imię i nazwisko
2. stanowisko służbowe
3. instytacja
4. ilość członków rodziny, znajdujących się na utrzymaniu zgłaszającego się,

5. adres dotychczasowego mieszkania.

6. jego rozmiar

7. kiedy zgłoszono zapotrzebowanie na mieszkanie.

Powyższe dane mają być poparte zaświadczeniem władzy przełożonej. Konsekwencje niezgłoszenia się w oznaczonym terminie poniesie strona interesowana.

— **Gdzie wolno urządzać składy nafty.** Na skutek konferencji Oddziału Zabudowy Miasta przedstawiciela Magistratu w osobie przewodniczącego Wydziału Budownictwa Inspekcji Budowlanej Magistratu m. Łodzi, Depart. Przemysł. i Dyrekcji Okręgowej Robót Publicznych podajemy dla zainteresowanych do publicznej wiadomości, że urządzenie składów nafty dozwolone jest w następujących rejonach: ul. Konstancyńska na zachód od ul. Ciemnej Dróżki do ul. Srebrzyńskiej i planty kolejowego, na południe od stacji Karolew, między ul. Juljanowską, Dąbrowską, i torem kolei odwodowej, między istniejącym torem kolei Łódź-Fabryczna, a nowo projekto-

wanym torem Łódź-Kutno, na szosie Aleksandrowskiej za plantem kolei Kaliskiej każdorazowo na podstawie planów przedstawionych do zatwierdzenia.

— **Kary za niedopełnienie obowiązku szkolnego.** W tygodniu od 9-go do 10-go czerwca r. b. za nieposyłanie dzieci do szkoły z wyroków Komisji Powszechnego Nauczania odbyli kary aresztu:

za niedopełnienie obowiązku szkolnego.

1. Ratajezyk Jakób Rokicińska Nr. 10—2 dni.
2. Winter Abram Ogrodowa Nr. 9—1 dzień.
3. Kabe Edward Malinowa Nr. 2—1 dzień.
4. Szmaklerski Mordka Al. I-go Maja Nr. 25—1 dzień.
6. Zarzewska Ruchla Gdańska Nr. 77—2 dni.
7. Dzióbowa Marjanna Rawska Nr. 12—2 dni.
8. Boruchowski Icek, Północna Nr. 24—2 dni.
9. Wolf Szlama. Kamienna Nr. 1—1 dzień.
10. Bieńkowski Jan, Wilanowska Nr. 3—1 dzień.
11. Lenger Moszek, Pomorska Nr. 47—2 dni.
12. Tenenbaum Josek, Wolborska Nr. 21—1 dzień.
13. Goldwasser Zyskind, Pomorska Nr. 33—1 dni.
14. Langnerowa Marjanna, Emilji Nr. 42—1 dzień.
15. Ledel Ido, Wolborska Nr. 21—1 dzień.
16. Knop Władysław, Szkolna Nr. 26—1 dzień.
17. Szezepianek Marcin, Przędzalniana Nr. 91—1 dzień.
18. Garbas Jan, Rokicińska Nr. 11—1 dzień.
19. Klepanda Tomasz, Ciemna Nr. 36—1 dzień.

za niedostarczenie spisu dzieci.

20. Sochaczewski Adam, Fijałkowska Nr. 17—1 dzień.

— **Apro wizacja miast polskich.**

Przyznanie kredytów.

Komitet doradczy nadzwyczajnego komisarjatu do walki z drożyzną obradował nad kilkoma sprawami aktualnymi.

Przedewszystkiem zajmowano się na tych posiedzeniach rozdziałem kredytów między miasta i związki kooperatywy na cele aprowizacyjne. Tak, například, Warszawa otrzy-

mała 650 milj., Łódź — 300 milj., Kraków 125 milionów, Lwów — 156 milionów itp. Związkowi kooperatywy przyznano łącznie około jednego miljarda na tenże sam cel.

Zarządy miejskie będą mogły korzystać z tych kredytów o tyle, o ile poprzednio rady miejskie uchwały, że fundusze kredytowe mają być obrócone tylko na cele aprowizacyjne.

Komitet doradczy zajmował się również sprawą opracowania planu na zaopatrzenie w zboże większych środowisk miejskich na rok gospodarczy 1922/23.

Sprawa nie została wyczerpana i będzie omawiana na drugim zjeździe komitetu w końcu czy na początku przyszłego tygodnia. Projektuje się stworzenie wielkiego konsorcjum, złożonego z miast i konsumentów, któreby zakupywało zboże bezpośrednio od producentów.

W związku z drożyzną papieru komitet postanowił obniżyć cło na papier średni, kredowy, bezdrzewny, okładkowy i ilustracyjny w ten sposób, że zamieni się obecny mnożnik taryfy celnej 2500 na 50. Cło na papier rotacyjny i kajetowy zostało już znacznie zmniejszone, bo mnożnik tego cła wynosi zaledwie 10. Równocześnie komitet doradczy wystąpił do ministerjum rolnictwa z opinią, że należy udzielić związkowi księgarzy i wydawców pozwolenie na wywóz do Wiednia 1000 wagonów drzewa dla przeróbki na papier gazetowy.

— **Inż. Ekierkunst niewinny.** Sąd złożony z przedstawicieli związku gazowników i stowarzyszenia techników pod przewodnictwem wice-prezydenta Stupnickiego uznał inż. Ekierkusta niewinnym w sprawach dotychczas omawianych.

Od Administracji.

Prosimy P. T. Prenumeratorów o niezwłoczne wpłacenie zaległej prenumeraty, gdyż zalegającym zmuszeni będziemy przerwać dostarczanie pisma.

Obwieszczenie Komisji Powszechnego Nauczania w Łodzi.

Obowiązek szkolny w m. Łodzi jest powszechny.

Podlegają mu od początku 1922/23 roku szkolnego wszystkie zamieszkałe w Łodzi dzieci w wieku od lat 7 do 14-tu, to jest urodzone w latach 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, i 1915.

Pozatem dzieci, urodzone w roku 1915, i te z dzieci, urodzonych w roku 1914 lub wcześniej, które nie uczęszczają do szkół, czyniących zadość obowiązkowi szkolnemu, podlegają z urzędu zapisowi na naukę do publicznych szkół powszechnych.

Wobec tego podaje się do wiadomości mieszkańców m. Łodzi:

1. Publiczna szkoła powszechna ogólna przeznaczona jest dla wszystkich dzieci bez różnicy wyznania, narodowości, języka i t. d.

2. Rodzice lub opiekunowie dzieci, podlegających zapisowi z urzędu, dla których językiem ojczystym jest nie język polski, ale niemiecki (art. 25 „Uchwały Rady Ministrów z dnia 3 marca 1919 r. o szkołach powszechnych z niemieckim językiem nauczania”), jeżeli pragną kształcić je w publicznych szkołach powszechnych z niemieckim językiem nauczania, powinni wnieść do Rady Szkolnej m. Łodzi odpowiednie pisemne zgłoszenie do dnia 30 czerwca r. b.

3. Rodzice lub opiekunowie dzieci, wyznania mojżeszowego, podlegających zapisowi z urzędu, jeżeli ze względów religijnych pragną kształcić je w publicznych szkołach powszechnych, świętujących sobotę, powinni wnieść do Rady Szkolnej m. Łodzi odpowiednie pisemne zgłoszenie do dnia 30 czerwca r. b.

4. Rodzice lub opiekunowie dzieci, podlegających zapisowi z urzędu, jeżeli pragną kształcić je nie w publicznych szkołach powszechnych lecz w innych, czyniących zadość obowiązkowi szkolnemu, średnich lub elementarnych tak państwowych jak i prywatnych, albo też w domu, powinni wnieść do Komisji Powszechnego Nauczania odpowiednie pisemne zgłoszenie.

5. Rodzice lub opiekunowie dzieci, podlegających zapisowi z urzędu, jeżeli pragną zwolnić je od obowiązku szkolnego z powodu choroby fizycznej lub umysłowej, powinni wnieść do Komisji Powszechnego Nauczania odpowiednie pisemne zgłoszenie z dołączeniem świadectwa lekarskiego.

6. Dzieci, podlegające zapisowi z urzędu, których rodzice lub opiekunowie omawianych wyżej zgłoszeń do dnia 30 czerwca r. b. nie wniosą, będą zapisane do publicznych szkół powszechnych ogólnych.

7. Nauczanie w publicznych szkołach powszechnych jest bezpłatne. Druki do wszystkich wymienionych wyżej zgłoszeń można otrzymać w Komisji Powszechnego Nauczania przy ul. Piramowicza № 5 codziennie od 8 rano od 1 popołudniu.

8. Dla Każdego dziecka jest miejsce w szkole.

Inspektor Szkolny m. Łodzi

Komisja Powszechnego Nauczania

(—) CZ. BAGIEŃSKI.

m. Ł o d z i.

Łódź, dnia 20 maja 1922 r.

O G Ł O S Z E N I E.

Magistrat m. Łodzi podaje do wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 28 maja 1922 r. Nr. S. M 2854 zatwierdziło uchwałę Rady Miejskiej m. Łodzi z dnia 15 grudnia r. u. w sprawie zmiany statutu o poborze opłat na rzecz Kasy Miejskiej od spirytusu, win i wszelkiego rodzaju wyrobów wódczanych, jak następuje:

Dotychczasową stawkę opłat podwyższyć do wysokości 10% akcyzy rządowej t. j. do mk. 200.— od litra 100° alkoholu z terminem obowiązującym od dnia następnego po ogłoszeniu zatwierdzenia powyższej uchwały w drodze urzędowej.

Łódź, dnia 17 czerwca 1922 roku.

MAGISTRAT M. ŁODZI.

Prezydent: (—) w. z. Badzian.

K O M U N I K A T

do wszystkich urzędów państwowych m. Łodzi.

Urząd Mieszkaniowy niniejszym komunikuje, iż z roku zeszłego i bieżącego pozostała dość znaczna ilość niezaspokojonych zapotrzebowań mieszkań, zgłoszonych przez funkcjonariuszy państwowych.

Ponieważ z chwilą wprowadzenia w życie nowej Ustawy o rekwizycji, stosowane będzie nowe postępowanie rekwizycyjne, a znaczna liczba osób, reflektujących na mieszkania z różnych przyczyn do Urzędu Mieszkaniowego nie zgłasza się, ten ostatni, celem skutecznego i szybszego zaspokojenia zgłoszonych zapotrzebowań, prosi urzędników państwowych, którzy wnioski swe do Urzędu zgłosili, a dotychczas mieszkania nie mają, o osobiste stawienie się w Urzędzie Mieszkaniowym w terminie do dnia 20 czerwca r. b. w godzinach urzędowych z wypełnioną kartką treści następującej:

1. imię i nazwisko, 2. stanowisko służbowe, 3. instytucja, 4. ilość członków rodziny, znajdujących się na utrzymaniu zgłaszającego się, 5. adres dotychczasowego mieszkania, 6. jego rozmiar, 7. kiedy zgłoszono zapotrzebowanie na mieszkanie.

Powyższe dane mają być poparte zaświadczeniem władzy przełożonej. Konsekwencje niezgłoszenia się w oznaczonym terminie poniesie strona interesowana.

Łódź, dnia 9 czerwca 1922 roku.

Magistrat m. Łodzi.

O G Ł O S Z E N I E.

W dniu 26 czerwca r. b. o godzinie 10-ej w gmachu Magistratu, Plac Wolności 14, pokój 23, odbędzie się II losowanie obligacyj miejskich II emisji na ogólną sumę Mk. 384.000.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Łódź, dnia 10 czerwca 1922 roku.

Treść numeru 25-ego:

Problem mieszkaniowy w Anglii.

Dział Sprawozdawczy.

Protokół 16 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 13 czerwca 1922 r.

Zagadnienia komunalne:

Rozbudowa miast.

Kronika miejska.

Obwieszczenie Komisji Powszechnego Nauczania w Łodzi.

O G Ł O S Z E N I E.

W dniu 1 sierpnia r. b. przy Inspektoracie Szkolnym m. Łodzi będzie otwarty trzymiesięczny praktyczny kurs metodyczno-pedagogiczny, który obowiązani są ukończyć wszyscy abiegający się o posady nauczycielskie w publicznych szkołach powszechnych m. Łodzi. Na kurs będą przyjęci kandydaci, posiadający świadectwa ukończenia 8 klas szkoły średniej z polskim językiem wykładowym. Ukończenie kursu nie przesądza sprawy otrzymania stanowiska w obrębie m. Łodzi. Podania należy składać do dnia 15 lipca 1922 r.

Łódź, dnia 12 czerwca 1922 r.

Inspektor Szkolny m. Łodzi.

(—) Cz. Bagiński.

Przewodniczący

Rady Szkolnej Miejskiej m. Łodzi.

(—) Dr. St. Kopciński.

Licytacje przymusowe.

Dnia 21 czerwca 1922 roku od godz. 9-tej rano odbędą się licytacje przy ul. Cmentarnej 1, kanapa, Cegielnianej 15, kredens, Zachodniej 41, pianino, Al. 1-go Maja 21, krzesło, Ogrodowej 3, zegar, Cegielnianej 42, kłosz, Cegielnianej 8, lustro, Cegielnianej 2, fotel.

Dnia 22 czerwca 1922 roku od godz. 9-tej rano odbędą się licytacje przy ul. Rzgowskiej 47, waga, Myśliwskiej 15, zegar, Piotrkowskiej 199, stół, Targowej 47, kapy, Przędzalnianej 39, kapy, Piotrkowskiej 199, lustro, Karola 38, stoły i prasa, Sienkiewicza 13, fotel, Kilińskiego 88, krzesło, Piotrkowskiej 292, pianino i biurko, Piotrkowskiej 199, pianino, zegar i stół, Wrzesińskiej 50, stół i zegar, Dolnej 1, stół, Nizkiej 4, otomana i stół, Dzielnej 50, serweta Przędzalnianej 124, prześcieradło, Piotrkowskiej 199, stół, obraz i obrus, Płockiej 1, obrus, Cegielnianej 1, stół.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.